

Översyn: Avvecklande av kommunstyrelsens utskott

Inledning

Den 20 november, § 192, beslutade kommunstyrelsen att se över möjligheten att avveckla kommunstyrelsens utskott, i syfte att reducera kostnaden för det politiska arbetet i Bräcke kommun.

Kommunstyrelsen beslutade om följande:

1. Kommunstyrelsens presidium tillsammans med oppositionsråd och kommundirektör ser över möjligheten att avveckla kommunstyrelsens utskott; skolutskottet, ekonomiutskottet, samhälls- och näringslivsutskottet samt vård- och socialutskottet, i syfte att reducera Bräcke kommuns kostnader för det politiska arbetet.
2. Om det befinnns lämpligt, och möjligt, föreslå kommunstyrelsen att avveckla samtliga utskott och flytta verksamheten till kommunstyrelsen.
3. Resultatet av översynen presenteras för kommunstyrelsen vid sammanträdet den 19 februari 2025.

Bakgrund

Under 2020–2021 genomfördes en översyn av den politiska organisationen inför mandatperioden 2023–2026. Därvid beslutade kommunfullmäktige att kommunstyrelsens tidigare sex utskott skulle bli fyra. Nedan följer kommunfullmäktiges beslut, § 105/2022, i sin helhet:

1. Antalet ordinarie ledamöter i kommunstyrelsen är oförändrat, antalet ersättare är 13 från och med den 1 januari 2023.
2. Näringslivsutskottet, vård- och omsorgsutskottet, sociala utskottet samt samhällsbyggnadsutskottet avvecklas den 31 december 2022.
3. Antalet ordinarie ledamöter i ekonomiutskottet utökas till sju, antalet ersättare är oförändrat.
4. Antalet ordinarie ledamöter i skolutskottet utökas till fem. Antalet ersättare är oförändrat.
5. Ett vård- och socialutskott inrättas från och med den 1 januari 2023. Utskottet består av fem ordinarie ledamöter och tre ersättare.
6. Ett samhällsbyggnad/näringslivsutskott inrättas från och med den 1 januari 2023. Utskottet består av fem ordinarie ledamöter och tre ersättare.
7. Övrig politisk organisation kvarstår i nuvarande form.

Motivet bakom färre antal utskott än mandatperioden 2018–2022 berodde till stor del på att de årliga kostnaderna för den politiska organisationen behövde minskas. Därav föreslog beredningen för kommunfullmäktiges arbetsformer en mer fokuserad och slimmad politisk organisation. Tanken med utskottet var att de skulle ha mandat att följa, förbereda och ta beslut i de frågor som berör respektive område.

Utskotten idag

Utskottens sekreterare har beräknat kostnad samt arbetstid för utskotten, arbetstid för avdelningschefer samt arbetstid för övriga tjänstepersoner som deltar på utskottens möten, vilket återfinns i tabellen nedan.

Utskott	Budgeterat för 2025	Antal möten per år	Arbetstid sekreterare	Timkostnad/år för sekreterare	Arbetstid avdelningschefer	Arbetstid övriga tjänstepersoner
VSU	75 000 kr	11	200 timmar/år	60 000 kr	176 timmar/år	160 timmar/år
EKU	34 000 kr	7	416 timmar/år	124 800 kr	112 timmar/år	61 timmar/år
SKU	68 000 kr	7	416 timmar/år	124 800 kr	112 timmar/år	63,5 timmar/år
SNU	55 000 kr	8	416 timmar/år	124 800 kr	128 timmar/år	110 timmar/år
Totalt	232 000 kr	33	1448 timmar/år	434 400 kr	528 timmar/år	395 timmar/år

- I budgeten för utskotten ingår sammanträdesarvode (ej årsarvoderade), arbetsgivaravgift, ersättning förlorad arbetsinkomst, reseersättningar och liknande.
- Arbetstiden inkluderar förberedelser, beredningar, kallelser, protokoll, expediering, diarieföring och att svara på mejl med frågor.
- Timkostnad för sekreterare/år är beräknat utifrån formeln $35000/165 \times 1,4 = 300$ kr/tim.

Antal delegationer i kommunstyrelsens delegationsordning

- Skolutskottet har tre delegationer.
- Skolutskottets ordförande har två delegationer, där beslut kan behöva fattas skyndsamt.
- Ekonomiutskottet har tre delegationer.
- Samhälls- och näringslivsutskottet har tolv delegationer (fem beslut som fattas årligen)
- Samhälls- och näringslivsutskottets ordförande har fyra delegationer.
- Vård- och socialutskottet har ca 60 delegationer.

- Vård- och socialutskottets ordförande har sju delegationer, flera där beslut kan behöva fattas skyndsamt.

Synpunkter från verksamheterna

Varje avdelning har fått möjlighet att lämna synpunkter på ett eventuellt avvecklande av utskotten samt förslag på ny politisk organisation.

Staben

Personal- och ekonomienhetens synpunkter kopplat till EKU

- Anser att ekonomiutskottets nuvarande delegationer går att hantera genom delegation till annan beslutsfattare eller att det går upp som KS-ärende.
- Information om års- och delårsredovisning, prognoser, budgetramar, skattesats och kommunplan bör lämnas senast en vecka före aktuellt kommunstyrelsesammanträde. Behöver därmed ske inför kommunstyrelsesammanträdena i *mars, maj, oktober och november*.
- Löpande information kan lämnas i samband med presidieträffar.
- Ekonomisk information bör kommuniceras med utökad konstellation, som minst KS presidium och oppositionsråd. Vid behov kan tjänsteorganisationen (kdir) förstärkas med berörda handläggare.

Kansli

- Vi bedömer inte att det är lämpligt att reducera antalet sekreterare till två. Det skulle bli för sårbart för kanslienheten.

Bygg- och miljöförvaltningen

- Anser förslaget med en mindre gruppering som hanterar individärenden vara bra. Viktigt att bibehålla bygg- och miljönämnden som den är.

Vård- och socialavdelningen

- Ser främst risker med individärenden, de bör tas i en mindre grupp än kommunstyrelsen. De som ingår i den gruppen bör vara insatta i berörda lagar.
- Anser att det bör säkerställas att den dialog som förs i utskotten kommer kunna bibehållas då avdelningen står inför många kommande tuffa beslut.

Skol- och barnomsorgsavdelningen

- Avdelningen behöver få tid till att informera kommunstyrelsen inför varje sammanträde för att inte ledamöterna ska tappa kunskap om verksamheten inom skolområdet

- Verksamhetsbesök behöver genomföras
- Form för kränkingsrapportering behöver lösas
- Förtroendevalda behöver utses som ansvariga för respektive verksamhet
- Delaktighet krävs av politiken för informationsmöten med exempelvis medarbetare, vårdnadshavare, media och allmänhet
- En nackdel är att tiden för reflektion, fördjupning, dialog och analys försvinner, utskottet fyller den funktionen idag
- Ekonomiutskottets minnesanteckningar och presentationer är värdefulla för avdelningschefer att använda för att sprida information vidare, behöver säkerställas att detta kan fortgå
- Många av de synpunkterna om skolutskottet gäller även för samhälls- och näringslivsutskottet
- Besök på samhälls- och näringslivsutskottet med möjligheten till diskussion ger möjlighet att utveckla och förtydliga tjänsteskrivelser. Att hoppa över det steget kan innebära sämre beslutsunderlag för kommunstyrelsen och sämre möjligheter för oppositionen att formera sig
- Hur ska sällningen av frågor till kommunstyrelsen hanteras och avgöras? Det behöver förtydligas och säkerställas vid ett avvecklande av utskotten
- Kan bli sämre förankring av politiska beslut och rektorer och övriga chefer kommer längre ifrån politiken
- Kan bli mer tyngd och större intresse när fler frågor lyfts till kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadsavdelningen

- Samhälls- och näringslivsutskottet är ett utmärkt forum gällande prestigelösa diskussioner kring övergripande strategisk samhällsplanering samt näringslivsfrågor och olika former av etableringar. Det ger tjänstemannaorganisationen en viktig möjlighet att "bolla" idéer och tankar med politiska beslutsfattare och skapa samsyn i både små och stora frågor.
- Om utskottet försvinner är det viktigt att det utses en eller flera politiker som är kopplade som kontaktperson/kontaktpersoner till samhällsbyggnadsavdelningen för att bibehålla en god dialog.

Demokratiska aspekter att ta i beaktande

Det läggs ett större ansvar på ledamöterna i kommunstyrelsen. De måste hantera alla frågor på ett djupare plan, där utskottsledamöterna idag får kunskapen/informationen tack vare regelbundna sammanträden med kontinuerlig uppföljning inom utskottets verksamhetsområden.

Den nuvarande utskottsmodellen engagerar fler kommunstyrelsepolitiker eftersom även ersättarna kan bli ordinarie ledamöter i ett utskott. Men det finns å andra sidan fördelar med att de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsen kan bilda sig en helhetssyn om verksamheterna och därmed lättare kunna väga olika behov mot varandra.

Antalet sammanträden med kommunstyrelsen ökar, det kräver att ordinarie ledamöter är mer tillgängliga och kan delta oftare.

Eventuellt finns det risk att information kan komma sent till kommunstyrelsen och därmed inte hinner förankras i partierna.

Oppositionens möjlighet till tidig insyn lägger ett större ansvar på presidiet och oppositionsråd att vidarebefordra relevant information till samtliga partier. Kräver eventuellt fler ordförandeträffar eller skriftlig återrapportering som går för kännedom till kommunstyrelsen.

Förslag till ny politisk organisation för kommunstyrelsen

Det bedöms vara möjligt att avveckla kommunstyrelsens utskott.

Införande av arbetsutskott eller liknande

Det bedöms inte som lämpligt att kommunstyrelsen, som är tillika socialnämnd, behandlar individärenden där det är möjligt med delegation till utskott (enligt socialtjänstlagen 10:4). Detta för att begränsa antalet personer som tar del av uppgifter som omfattas av sekretess.

Därmed behöver det införas ett nytt utskott, vars uppgift är att hantera vård- och socialavdelningens individärenden. Förslagsvis utgör kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande samt oppositionsråd det utskott som hanterar individärenden. Därmed kan uppdraget utföras inom ramen för deras arvodering.

Fler sammanträden för kommunstyrelsen

Vi bedömer även att det behövs ett forum för dialog för att täcka upp för det informationsglapp som skulle uppstå i och med avvecklandet av utskotten. Därmed anser vi att kommunstyrelsen före sitt ordinarie beslutssammanträde bör ha ett möte med fokus på information. Förslagsvis sker detta veckan före ordinarie sammanträde. Till en början bör kommunstyrelsen planera för sex extra sammanträden, ett informationssammanträde före varje ordinarie sammanträde.

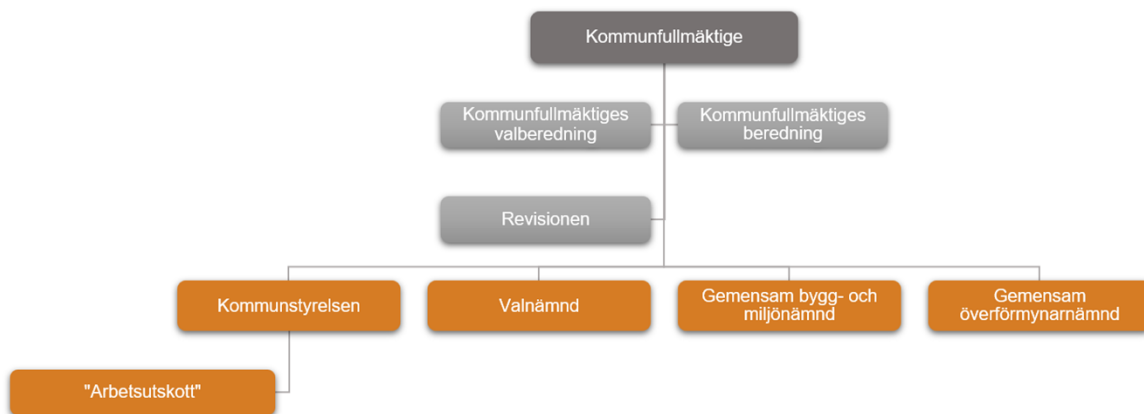
Vidare bör de partivisa gruppmötena skötas av partierna själva och inte genomföras på ordinarie sammanträdesdagar. Detta för att frigöra mer tid till exempelvis information, verksamhetsbesök eller företagsbesök.

Minskat antal ersättare i kommunstyrelsen

Om kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att avveckla utskotten finns det heller inget behov av dagens tretton ersättare i kommunstyrelsen. Därmed bör antalet ersättare minskas till elva. Detta beslut kan dock börja gälla nästa mandatperiod.

Figur över förslag till ny politisk organisation

Besparing vid avvecklande av utskotten

Budgeterad kostnad för utskotten	232 000 kr
Kostnad för sex extra kommunstyrelsesammanträden	- <u>86 000</u> kr*
Besparing vid avvecklande av utskotten inklusive sex extra kommunstyrelsesammanträden	146 000 kr
Besparing frigjord tid för sekreterare	<u>434 400</u> kr
Total besparing för utskotten och sekreterare	580 400 kr

* Kostnaden för sex heldagssammanträden uppskattas till 86 000 kronor. Beräkningen är baserad på 2024-års arvodesnivåer. I summan ingår sammanträdesarvode, ersättning för förlorad arbetsinkomst samt reseersättning.

Frigjord tid för avdelningschefer

Uppskattad arbetstid/år som avdelningscheferna lägger på utskotten 528 timmar

Uppskattad arbetstid sex extra kommunstyrelsesammanträden 400 timmar*

Frigjord tid för avdelningscheferna 128 timmar

* Beräkningen inkluderar förberedelser, deltagande på sammanträdet samt studiebesök/verksamhetsbesök.

Frigjord tid för sekreterare

Den tid som kommer att frigöras för sekreterarna om utskotten avvecklas kan i stället användas för att stötta andra verksamheter. Det skulle kunna bidra till att dessa inte behöver nyanställa.

Bilaga.

Politisk organisation för kommuner med mindre antal invånare än Bräcke kommun.

Kommun	Nämnder	KS utskott	Bara KS
Arvidsjaur	Obligatoriska	Ja	Nej
Pajala	Ja	Ja	Nej
Ockelbo	Ja	Ja	Nej
Storuman	Ja	Ja	Nej
Vindeln	Obligatoriska	Ja	Nej
Ragunda	Obligatoriska	Ja	Nej
Jokkmokk	Ja	Nej	Nej
Övertorneå	Ja	Ja	Nej
Norsjö	Obligatoriska	Ja	Nej
Storfors	Obligatoriska	Ja	Nej
Överkalix	Obligatoriska	Ja	Nej
Malå	Ja	Ja	Nej
Åsele	Obligatoriska	Ja	Nej
Arjeplog	Obligatoriska	Ja	Nej
Bjurholm	Ja	Ja	Nej
Dorotea	Obligatoriska	Ja	Nej
Munkfors	Obligatoriska	Ja	Nej
Skinnskatteberg	Ja	Ja	Nej
Högsby	Ja	Ja	Nej
Norberg	Ja	Ja	Nej
Grästorp	Obligatoriska	Ja	Nej

Laxå	Ja	Ja	Nej
Essunga	Ja	Ja	Nej
Boxholm	Ja	Ja	Nej
Ödeshög	Ja	Nej	Nej
Gullspång	Ja	Ja	Nej
Ljusnarsberg	Obligatoriska	Nej	Ja med en beredning
Dals-Ed	Ja	Ja	Nej

Kommuner i Sverige med nämndlös politisk organisation utan utskott

En fråga har ställts till Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om vilka kommuner som har nämndlös politisk organisation (endast obligatoriska nämnder) utan utskott. SKR angav nedanstående kommuner:

- Finspång
- Ydre
- Vansbro

Styrdokument som berör utskotten och behöver ändras om utskotten avvecklas:

Kommunstyrelsens reglemente

Instruktion för kommunstyrelsens utskott

Regler till stöd för det politiska arbetet

Kommunstyrelsens delegationsordning